

2011.3

Driemaandelijks magazine
Herfst 2011 – september/oktober/november
N° 91 – 23ste jaargang

Win een bezoek
aan de nieuwe
Rainbow Warrior

DOSSIER
Olierush op de
Noordpool

**Barbie doet aan
ontbossing**

Afgiftkantoor: Brussel X 1/2219

www.greenpeace.be

GREENPEACE

3-4

.ACTUA

Volg het werk van Greenpeace in de voorbije drie maanden, in België maar ook wereldwijd.

I-VIII

.DOSSIER

Olierush op de Noordpool

7

.INTERVIEW

“We komen in actie om de zaken vooruit te helpen”

8-9

.ZOOM

Use the Force: het internet en sociale media

10-11

.IN ACTIE

Vul onze enquête in en win een bezoek aan de nieuwe Rainbow Warrior

Greenpeace is een internationale organisatie die tot doel heeft om milieubedreigingen aan te klagen en concrete oplossingen aan te dragen voor de bescherming van het milieu en de bevordering van de wereldwijde vrede.

Onze waarden zijn geweldloosheid, confrontatie, onafhankelijkheid en de kracht van gezamenlijke actie.

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace België – **Redactie en vertaling:** Caroline Vetter, Jelle De Mey en Lieve De Meyer – **Concept:** Page in extremis – **Druk:** Massoz - Gedrukt op Cyclus Print, 100% gerecycleerd, niet-chloorgebleekt papier – **Werken mee aan dit nummer:** Arnaud Collignon, Joëlle Herin, An Lambrechts, Elysabeth Loos, Christophe Piret en Joeri Thijs. Foto cover: © FB Anggoro / Greenpeace-België – **Verantwoordelijke uitgever:** Michel Genet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel, tel 02 274.02.00, fax 02 274.02.30, www.greenpeace.be – erkenningsnummer: P501034

Volg ons op

www.facebook.com/greenpeace.belgium

www.twitter.com/greenpeace_be

www.youtube.com/greenpeacebelgium

Steun ons! **IBAN** BE03 0011 3807 0684 - **BIC** GEBABEBB

Van crisis naar crisis

Michel Genet

Directeur

Greenpeace België

Op het moment dat ik dit edito schrijf, hervatten de New Yorkers geleidelijk aan weer hun normale leven na de doortocht van Irene, die – gelukkig – minder rampzalig bleek dan voorzien. Ongeveer op hetzelfde moment meldde Christine Lagarde, de nieuwe directrice van het IMF, dat er een nieuwe bankencrisis op de loer ligt. En nog op hetzelfde moment gingen acht politieke partijen meer dan vierhonderd dagen na de verkiezingen aan tafel zitten, om het land uit de institutionele impasse te halen.

Wat is het verband tussen die drie gebeurtenissen? Eén woord: crisis. Allereerst is er de klimaatcrisis (al moeten we voorzichtig zijn bij het leggen van een wetenschappelijk verband tussen de klimaatopwarming en een gebeurtenis als de doortocht van Irene). Dan is er ook de financiële crisis, die eindeloos voortduurt en het volledige economische systeem besmet. Tot slot verkeert de politieke democratie in crisis.

Belangrijker is dat deze drie crises nauw verbonden zijn. De echte uitdaging voor de mensheid is het overleven van onze aarde, haar klimaat, haar natuurlijke rijkdom en biodiversiteit. Dat moet de absolute prioriteit van onze leiders zijn. Maar om dat te bereiken moet deze economische crisis de aanleiding zijn om het economisch systeem, dat berust op een dolle, grondstoffenverslindende en klimaatvernietigende wedloop naar groei, om te vormen in het teken van een nieuw en echt duurzaam paradigma. Om onze politici de nodige maatregelen te laten nemen, moeten we blijkbaar onze democratie nieuw leven inblazen om er deze zo sterk ontbrekende langetermijndimensie in te integreren.

Klinkt niet als een eenvoudige uitdaging, vind je? Klopt, maar overwinningen hier en daar, zoals de kernuitstap in Duitsland of het feit dat Adidas, Nike en Puma onze oproep hebben begrepen om hun producten te ‘ontgiften’, moeten ons strijdvaardig houden. Met jou aan onze zijde, natuurlijk.

© Noriko Hayashi / Greenpeace

Fukushima: kinderen volgen les in radioactieve klassen

Op 1 september keerden de kinderen terug naar school in Fukushima. Een stralingsteam van Greenpeace heeft er waarden gemeten die de internationale veiligheidsnorm ruim overschrijden.

Het team van Greenpeace, waartoe ook de Belgische stralingsexpert Jan Vande Putte behoort, voerde tests uit in een middelbare school, basisschool en kinderdagverblijf en op verschillende openbare plaatsen. Ze hebben stralingswaarden gemeten tot 1,5 microsievert per uur in een school die eerder door de autoriteiten werd ontsmet en tot 2 microsievert per uur

in het stadscentrum. De inspanningen van de Japanse overheid volstaan dus niet om de gezondheid van kinderen te beschermen.

Geen enkele ouder zou moeten kiezen tussen blootstelling aan straling of onderwijs. Toch is dat het dilemma waar gezinnen in Fukushima-Stad mee kampen. Hopelijk houdt de nieuwe premier Yoshihiko Noda vast aan het voornemen van zijn voorganger om af te stappen van kernenergie en resoluut te kiezen voor hernieuwbare energie.

J.D.M

SUCCES! Adidas, Puma en Nike spelen het spel groener

Na Puma hebben ook Nike en Adidas beloofd om alle gevaarlijke chemicaliën uit hun productieketen te bannen tegen 2020.

De aankondiging van Nike, het grootste sportmerk ter wereld, kwam er half augustus. Adidas kon niet achterblijven en stuurde begin september een verklaring uit. De beloftes kwamen slechts enkele weken na de lancering van ons rapport¹ waarin beschreven staat hoe bepaalde grote kledingmerken samenwerken met Chinese leveranciers die de rivieren vervuilen door er giftige stoffen in te lozen. Dat heeft zware gevolgen voor het milieu en de mensen die het vervuilde water uit deze rivieren gebruiken.

Het rapport is de vrucht van een jaar onderzoek binnen de Chinese textielindustrie. Onze experts zijn stoomopwaarts nagegaan waar de vervuiling precies vandaan komt. Ze ontdekten dat grote sportmerken als Adidas, Nike en Puma allemaal een link hebben met de industrie die deze vervuiling veroorzaakt.

Na de verspreiding van het rapport had Greenpeace meteen het aantal acties wereldwijd opgedreven. In het weekend van 23 juli voerden groepen dansers – in totaal 600 Greenpeacesympathisanten – simultaan een striptease uit voor winkels van Adidas en Nike in 29 steden wereldwijd waaronder Amsterdam en Bangkok. Meer dan 50.000 mensen hebben de petitie getekend waarin Nike en Adidas

© Greenpeace / John Novis

worden opgeroepen om schadelijke chemicaliën uit hun productielijn te halen. Duizenden anderen hebben de informatie verspreid via sociale media. Het nieuws werd ook opgepikt door de internationale media, van de VS en Brazilië via China tot Groot-Brittannië.

Puma, Nike en Adidas zijn op de goede weg. Het blijft natuurlijk afwachten hoe ze hun engagementen in concrete daden zullen omzetten.

C.V.

¹ Dirty Laundry, Greenpeace International, juli 2011 (in het Engels).

Arno zingt voor de kernuitstap

Met Nuclear Summer – een herwerkte versie van Mourir à plusieurs – roept Arno op de voorziene kernuitstap in België uit te voeren. Hij 'schenkt' zijn compositie aan Greenpeace, die campagne voert rond het thema.

© Dieter Telemans/Greenpeace

Veel Belgen zijn net als Arno gekant tegen kernenergie en vragen om de wet op de kernuitstap uit 2003 te respecteren. Ze hebben dat signaal gegeven door de petitie "Stap mee uit kernenergie" van het platform Stop&Go te ondertekenen. Het platform is een initiatief van Greenpeace, Bond Beter Leefmilieu en WWF. Samen pleiten de milieuverenigingen voor hernieuwbare energiebronnen in de plaats van kernenergie. Al meer dan negentig organisaties hebben zich bij het platform aangesloten.

Bedankt!

Als sympathisanten van Greenpeace hebben jullie massaal handtekeningen verzameld met behulp van het formulier op de achterzijde van het vorig *Greenpeace*

Magazine. Door jullie vrienden en familieleden te laten tekenen, hebben jullie meer gewicht gegeven aan onze eisen. Door deel te nemen aan acties als deze, dragen jullie rechtstreeks bij aan onze campagnes.

Bijna 100.000

Bij het ter perse gaan van dit nummer, hadden we de kaap van 90.000 handtekeningen gerond. Het is ook dankzij jou dat we vandaag onze doelstelling van 100.000 naderen. Eenmaal we dit aantal hebben gehaald, stappen we met onze petitie in de hand naar de beleidsmakers. In een gesprek met de regeringsonderhandelaars zullen we onze eisen nog eens in de verf zetten:

- **Het respecteren van de wet op de kernuitstap**, waardoor de kerncentrales na veertig jaar dienst sluiten. De levensduur van de drie oudste reactoren mag niet worden verlengd, ze moeten onherroepelijk dicht in 2015, conform aan de wet op de kernuitstap.
- Een **gedeelde, gecoördineerde langetermijnvisie voor ons energiebeleid**. Dat moet een stabiel investeringskader garanderen voor nieuwe spelers op de energiemarkt. Een sociaal rechtvaardige visie voor energiebevoorrading die 100% hernieuwbaar is tegen 2050 moet de leidraad vormen.

NIEUWE
STUDIE

Toekomst zonder kernenergie is haalbaar

De wet van 2003 op de kernuitstap voorziet de sluiting van de zeven reactoren in ons land tussen 2015 en 2025. Is dat scenario wel realistisch in België, waar kernenergie goed is voor 52 procent van de totale elektriciteitsproductie? Greenpeace liet een studie uitvoeren¹ door Alex Polfliet, directeur van Zero Emission Solutions. Hij laat er geen twijfel over bestaan: JA, het is mogelijk.

Eerste fase: 2015

De studie toont aan dat de sluiting van de drie eerste reactoren in 2015 de elektriciteitsvoorziening niet in het gedrang brengt. Nu al is er voldoende vervangcapaciteit uit wind, zon, biomassa en gas geïnstalleerd. Deze nieuwe eenheden zullen meer dan 27 TWh per jaar leveren, het dubbele van wat de drie oudste reactoren produceren.

Tweede fase: 2025

Kunnen ook de vier andere reactoren tussen 2022 en 2025 zonder problemen uitgeschakeld worden? Ja, maar daar is een doortastend beleid voor nodig. In de eerste plaats moet onze elektriciteitsvraag dalen met 0,3 tot 1 procent per jaar. Dit streefcijfer is realistisch, want er is nog heel wat potentieel op het vlak van energiebesparing in België. Bovendien gaat ons verbruik al in dalende lijn sinds 2006 – dus nog voor de economische crisis toesloeg.

Als dat niet zou volstaan, moet er extra productiecapaciteit bijkomen. Door de eerste drie kernreactoren effectief te sluiten in 2015, schept de regering een duidelijk kader voor investeerders. Nu verhindert de onzekerheid over de kernuitstap dat hernieuwbare energie een hoge vlucht neemt.

Tot slot moet de regering maatregelen treffen voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie in het kader van het Nationale Actieplan voor Hernieuwbare Energie. De uitvoering van het plan zal er alvast voor zorgen dat de helft van de nucleaire productiecapaciteit door hernieuwbare bronnen wordt vervangen. Enkele mogelijke maatregelen zijn de quota voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen optrekken en de vergunningsprocedure in Vlaanderen vereenvoudigen.

Voor Alex Polfliet is het duidelijk: volledig afstappen van kernenergie in België tegen 2025 is mogelijk, zonder de bevoorradingszekerheid in het gedrang te brengen of steenkoolcentrales langer open te houden.

¹ *Road book towards a nuclear-free Belgium. How to phase out nuclear electricity production in Belgium?*, rapport door Alex Polfliet, Zero Emissions Solutions, op vraag van Greenpeace. Beschikbaar op www.greenpeace.be (rubriek Publicaties).

- De snelle lancering van een **ambitieuw en gecoördineerd beleid voor energiebesparing** om een stabiele, duurzame en betaalbare energievoorziening op lange termijn te garanderen.

De wet op de kernuitstap uit 2003 staat vandaag opnieuw ter discussie. Toch is

het mogelijk om de kerncentrales te sluiten tussen 2015 en 2025. Het licht zal heus niet uitgaan en we hoeven het tekort niet op te vangen door nieuwe, vervuilende steenkoolcentrales te bouwen. De alternatieven bestaan. Laat ons niet langer talmen.

Joëlle Herin

Wat kan jij doen?

Download gratis het nummer van Arno op <http://bit.ly/gp-arno>

Bezoek aan VW in Brussel

Volkswagen is de grootste autobouwer in Europa en ligt dus in poleposition om de sector in de goede richting te bewegen. Dat is ook Greenpeace niet ontgaan. Maar VW voelt zich niet geroepen om deze taak op zich te nemen.

Dus trokken we geflankeerd door Stormtroopers naar zijn hoofdkwartier in Brussel voor een gesprek onder vier ogen. Onder leiding van Yoda drongen we aan op de noodzaak om de meest groene en zuinige technologie standaard in alle auto's van VW in te bouwen. Vandaag heeft slechts 6 procent van alle verkochte

wagens uit de groep deze technologie aan boord. Het gesprek ging ook over het contraproductieve lobbywerk van VW tegen strengere uitstootnormen voor auto's. De Europese Unie moet striktere criteria opstellen om de energie-efficiëntie van auto's te verhogen. Dat vindt Yoda niet meer dan normaal. Greenpeace heeft niet enkel een zeer populair Star Wars-reclamefilmpje van Volkswagen geparodieerd: we hebben ook een rapport¹ gepubliceerd over de manier waarop de autobouwer zich vastklampt aan de Dark Side.

¹ De duistere kant van Volkswagen, Greenpeace, 2011. Beschikbaar op www.greenpeace.be (rubriek Publicaties).

E.L.

Milde straf voor 11 actievoerders in Denemarken

Eind augustus heeft een Deense rechter elf Greenpeaceactivisten veroordeeld tot een veel lichtere straf dan de procureur had geëist. Zo erkent hij het vreedzame karakter van de actie en het recht op vrije meningsuiting.

In december 2009 hadden Joris, Nora, Juan, Christian, Morton, Victor, Dima, Melanie, Guilhem (een Belgische actievoerder), Thomas en Anders zichzelf uitgenodigd op een galadiner van de Deense koningin in Kopenhagen. Alle wereldleiders waren hier aanwezig om het einde van de klimaattop mee te pikken. De boodschap van de actievoerders was duidelijk: de klimaatverandering wacht niet, er bestaan oplossingen en het is enkel de politieke wil die ontbreekt. Heel snel werden vier van hen gearresteerd en enkele weken opgesloten in een Deense cel.

Wie zijn de schuldigen? Onze actievoerders die zich op de rode loper hadden gewaagd, of de wereldleiders die blijven

aanmodderen terwijl de klimaatverandering wereldwijd al miljoenen mensen treft?

Als je het ons vraagt, zijn het de politici die er in Kopenhagen niet in geslaagd zijn de internationale onderhandelingen vlot te trekken.

Bijna 20 maanden na de feiten is het vonnis in de zaak uitgesproken: twee weken gevangenis met uitstel. Als het aan de openbare aanklager had gelegen, kregen de actievoerders drie maanden cel, een geldboete en voor de buitenlanders een verbod om nog voet op Deense bodem te zetten. Maar de rechter zelf toonde meer begrip. Hij erkent het vreedzame karakter van de actie, die duidelijk bedoeld was om het debat aan te zwengelen.

Democratie en vrije meningsuiting zijn essentieel voor onze organisatie. Zonder deze fundamentele waarden, kunnen we niet opkomen voor het milieu en de planeet.

J.D.M.

© Klaus Hasting / Greenpeace

“We komen in actie om de zaken vooruit te helpen”

Acties zijn onlosmakelijk verbonden met Greenpeace. 40 jaar na de oprichting van de organisatie komen tal van vrijwilligers in actie op het terrein om ecologische wantoestanden aan te klagen en een oplossing te eisen. Zo ook Caroline Dossche, al bijna twintig jaar lang Belgische activiste.

Wanneer was je er voor het eerst bij?

Dat was in 1993, ik herinner het me goed. Ik was toen 26 jaar. We deden een actie aan de kerncentrale van Tihange. Mijn rol was beperkt, maar ik stond volledig achter wat ik deed. In die tijd dienden onze acties hoofdzakelijk om ruchtbaarheid te geven aan een milieuprobleem. Vandaag is dat nog altijd het geval, maar schuiven we steeds vaker ook oplossingen naar voren.

Wat was jouw motivatie om aan die actie deel te nemen?

In 1992 trok ik naar Nevada in de Verenigde Staten om er te betogen tegen de kernproeven. Daar gingen mijn ogen open over de schadelijke impact van deze proeven. Het waren niet langer proeven aan de oppervlakte

met de beruchte paddenstoelwolk, maar hun gevolgen bleven goed zichtbaar in de vorm van gigantische kraters. We manifesteerden toen tegen de ondergrondse kernproeven die er nog altijd werden gehouden. Wanneer de wind blies in de richting van Las Vegas, ging de kernproef niet door omdat de straling volgens de autoriteiten te groot was. Maar wanneer de wind in de richting van de indianenreservaten blies, aarzelde men niet om op de knop te drukken! Onze actie werd goed opgepikt in de internationale media. Ik wist dat Greenpeace zich kantte tegen kernproeven en kernenergie, en zo heb ik me aangesloten bij de organisatie.

Welke doelstellingen hebben acties van Greenpeace?

Ze maken een milieukwestie concreet, of het nu gaat over kernafvaltransporten

of het kaalslaan van regenwoud om er sojaplantages aan te leggen. Dankzij onze boten kunnen we ook actievoeren op plaatsen waar bijna geen mens komt, zoals op de Noordpool. Onze acties hebben ook als doel om duidelijk te maken dat ons gedrag dringend moet veranderen. We moeten een andere weg inslaan.

Belangrijk voor mij is dat alle activisten vrijwilligers zijn. Dat getuigt van een sterke wil om zich te engageren voor het milieu op een geweldloze manier: we willen dat er schot komt in de zaak. Daarom aarzelen we niet om geweldloos maar rechtstreeks actie te voeren, waarbij

veiligheid op de eerste plaats komt: of we nu een kerncentrale beklimmen of de toegang van een

bedrijf blokkeren. Wat telt is dat onze boodschap wordt gehoord

Heb je al meegedaan aan een actie die onmiddellijk resultaat opleverde?

Enkele jaren geleden protesteerden we tegen het dumpen van grote, afgedankte schepen in ontwikkelingslanden om er gerecycleerd te worden. Tegen die recyclage op zich hadden we natuurlijk geen bezwaar, maar we vinden wel dat eerst alle schadelijke stoffen zoals asbest uit die boten moeten worden verwijderd. Hoe kunnen we toelaten dat onze schepen aan het einde van hun leven naar het Zuiden worden gestuurd, waar ze door arbeiders ter plaatse zonder enige vorm van bescherming worden ontmanteld? Dat is onaantvaardbaar. Door onze acties onder andere in de haven van Antwerpen moeten schepen vandaag “proper” zijn voor ze

naar het Zuiden worden gestuurd voor recyclage.

Hoe zullen de acties van Greenpeace er over 40 jaar uitzien?

Ik denk dat we een goed evenwicht moeten vinden tussen onze acties online en op het terrein. We willen een maximum aantal mensen mobiliseren om deel te nemen aan onze acties. Het is logisch dat zoiets gemakkelijker lukt via het internet, met onze virtuele acties. Maar Greenpeace moet fysiek ook aanwezig blijven op het terrein: dat is een van de sterktes van de organisatie. Het is bijvoorbeeld dankzij onze actievoerders die de koude trotseerden dat de hele wereld vandaag weet dat de olierush in de Noordpool is ingezet.

Stel dat je vandaag nog 20 jaar zou zijn, werd je dan opnieuw activiste?

Zonder twijfelen. Ik heb nooit spijt gehad van mijn keuze. Ik neem deel aan acties omdat ik geloof in wat ik doe. De acties zijn een belangrijk deel van mijn leven.

Interview door Caroline Veter

De onlineacties geven meer weerklink aan onze acties op het terrein, zoals hier in Londen.

© John Cobb / Greenpeace

Use the Force

Het internet en sociale media

Vlak voor de zomer gonsde het van de bedrijvigheid bij Greenpeace. Eerst schakelden we Barbie en Ken in om Mattel voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen, niet veel later was Volkswagen aan de beurt. Deze internationale campagnes worden niet gewonnen in een Greenpeacekantoor in Amsterdam of Londen. Het zijn onze miljoenen sympathisanten die rechtstreeks meehelpen om deze bedrijven op het goede pad te brengen.

“Ken heeft Barbie gedumpt”, liet Greenpeace begin juni weten¹. Hij pikt het niet langer dat ze betrokken is bij de ontbossing van het Indonesische regenwoud, de habitat van de laatste Sumatraanse tijgers. We hebben de bewijzen zwart op wit: haar fabrikant Mattel gebruikt materialen van Asia Pulp and Paper (APP), de papiertak van de Indonesische groep Sinar Mas die berucht is voor het vernietigen van regenwoud². Kens videoboodschap en berichten op Facebook verspreidden zich als een lopend vuurtje. Amper twee dagen nadat Ken Barbie de bons had gegeven, ontving de CEO van Mattel al 150.000 mails (waaronder 10.000 uit België!) met de vraag om de nodige stappen te ondernemen.

Mattel heeft intussen erkend dat er problemen zijn, maar is nog steeds bezig

concrete verbintenissen uit te werken (bij het ter perse gaan van dit nummer), net als Hasbro en Disney. Lego daarentegen heeft als eerste speelgoedfabrikant beloofd om geen vernietigd regenwoud meer te gebruiken in wegwerpverpakkingen en neemt zo het voortouw in de strijd tegen ontbossing.

Online mobiliseren

De actieve bijdrage van sympathisanten en burgers aan onze campagnes is heel belangrijk. Een rapport van Greenpeace, hoe verbijsterend de bevindingen ook zijn, volstaat vaak niet om een bedrijf over te streep te halen. Maar als tien- of honderdduizenden sympathisanten en consumenten zich achter Greenpeace scharen, staan bedrijfsleiders veel sneller open voor onze boodschap. Dit soort campagnes die surfen op de golven van sociale media brengen een dynamiek op

gang die het oorspronkelijk geviseerde bedrijf vaak ver overstijgt.

Het internet en sociale media zijn ideaal om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij onze campagnes. Dat heeft ook Kumi Naidoo, directeur van Greenpeace International, goed begrepen. Begin 2010 zei hij in dit magazine: “We moeten nadenken over manieren om meer mensen te mobiliseren. Ik pleit wel voor meer acties, want daden spreken luider dan woorden, maar het gaat verder dan de vrijwilligers die in kranen klimmen of een boot besturen. We moeten ons richten naar alle lagen van de bevolking.”

VW in het vizier

Het concept van Barbie spreekt een breed publiek aan, van jongeren tot grootouders. Dat geldt ook voor het Star Wars-verhaal van Volkswagen. Greenpeace lanceerde

Green my Apple: eerste online succesverhaal

Nestlé was een mijlpaal maar kwam niet uit de lucht vallen. In 2007 konden sympathisanten samen met Greenpeace het elektronicabedrijf Apple overtuigen om milieuvriendelijker te produceren. Uit ons klassement "Guide to greener electronics" was Apple als een van de slechtste leerlingen van de klas naar voren gekomen, nogal verrassend voor een merk dat graag zijn progressieve imago uitspeelt.

Om de elektronicamarkt in de goede richting te duwen, was Greenpeace gestart met een campagne die volledig door het publiek werd gedragen. 'Als Apple het goede voorbeeld geeft, zullen andere producenten als Dell en HP wel volgen', luidde de redenering. Het resultaat was "Green my Apple", een parodie op de officiële site van Apple. Fans van Mac en iPod werden er aangespoord om Apple te helpen vergroenen. Vandaag lijkt Apple op de goede weg.

Vandaag lijkt Apple op de goede weg. Met de iMac en de Macbook bracht het als eerste elektronica producent modellen op die markt die geen pvc of gebromeerde vlamvertragers bevatten.

eind juni een campagne tegen de grootste autoproducent van Europa die zijn groene beloftes niet naleeft³. Sterker, Volkswagen is een drijvende kracht achter de lobby tegen de invoering van strengere Europese uitstootnormen voor auto's en verzet zich fel tegen een ambitieuzer Europees klimaatbeleid.

Voor het Amerikaans sportevenement Super Bowl liet Volkswagen dit jaar een reclamespotje maken geïnspireerd op Star Wars en met een jonge Darth Vader in de hoofdrol. Het werd een van de meest bekeken filmpjes op het internet. Dus kwam Greenpeace met een parodie op de reclamespot waarin de "Dark Side" van de autobouwer werd belicht. Volledig in de stijl van Star Wars kunnen sympathisanten wereldwijd zich als Jedi aansluiten bij de Rebelle om VW te bekeren. De teller staat al op 360.000, waaronder heel wat bestuurders van een Volkswagen.

Nestlé

Deze campagnes op het internet leveren niet altijd instant overwinningen op, maar achter de schermen wordt druk onderhandeld en bekeken hoe deze

bedrijven hun mooie woorden in daden kunnen omzetten. Sympathisanten en consumenten rechtstreeks betrekken is een tactiek die vruchten afwerpt. Het bekendste voorbeeld is de KitKat-campagne aan het adres van Nestlé vorig jaar. Honderdduizenden sympathisanten van Greenpeace kwamen in actie en dwongen Nestlé op de knieën: de multinational beloofde geen palmolie meer te kopen van leveranciers die meewerken aan de verwoesting van het Indonesische woud, en ook andere productketens, zoals die voor papier en karton aan een grondige screening te onderwerpen.

Niet alleen een opmerkelijk filmpje op Youtube deed het werk⁴, ook de sociale netwerksite Facebook speelde een sleutelrol. Nestlé kon de honderden reacties op zijn Facebookpagina niet slikken en maakte de ene communicatieblunder na de andere. Onze campagne tegen Nestlé is uitgegroeid tot een mooie illustratie van de kracht van het internet en sociale media.

Virtuele blokkade

Sympathisanten worden op deze manier

rechtstreeks betrokken bij de campagnes van Greenpeace. Op 7 juni bijvoorbeeld hielden onze actievoerders in Nederland en België een kernaafvaltransport onderweg naar Frankrijk tegen. Maar tegelijk namen ook 10.000 mensen virtueel deel aan de blokkade.⁵ "Ik ben blij dat ik een statement kan maken zonder dat ik zelf op de sporen hoeft te liggen", postte een sympathisant op zijn Facebookpagina.

1. www.greenpeace.org/belgium/nl/barbie/
2. Zie rapport "Hoe APP het regenwoud vernielt" via www.greenpeace.be/pers/rapporten/app-vernielt-regenwoud/
3. www.vwdarkside.com/
4. Bekijk de video via www.greenpeace.be/multimedia/videos/kitkat/
5. www.nuclear-dead-end-road.eu/nl

Jelle De Mey

Wat kan jij doen?

- Registreer je online op www.greenpeace.be en neem zelf deel aan alle **online acties**.
- Word fan van onze **Facebook**-pagina op <http://www.facebook.com/greenpeace.belgium>
- Volg ons op **Twitter** @Greenpeace_be

Win een bezoek aan de nieuwe Rainbow Warrior

Op zijn veertigste verjaardag neemt Greenpeace het schip de Rainbow Warrior III in gebruik. Wij bieden 10 van onze sympathisanten¹ een bezoek aan het schip in Amsterdam, op 4 november 2011.

Wil je ook graag aan boord gaan van de splinternieuwe Rainbow Warrior? Waag je kans² en neem vóór 10 oktober deel aan onze enquête.

- Vul de enquête online in op www.greenpeace.org/belgium/poll. Als je geen toegang tot het internet hebt, gebruik dan het bijgevoegde formulier en stuur het ingevuld terug naar Greenpeace, wedstrijd RWIII, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel (uiterlijk tegen 10 oktober, we kijken naar de poststempel).

Ps: Als je de enquête al ingevuld hebt op www.greenpeace.org/belgium/poll, heeft het natuurlijk geen zin om de papieren versie nog op te sturen.

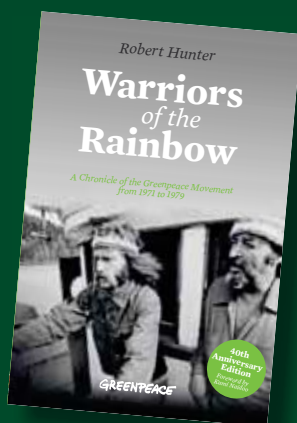
- Wil je kans maken om te winnen, dan moet je zeker alle vragen in de enquête beantwoorden. Een jury zal de 10 winnaars selecteren op basis van hun motivatie om de Rainbow Warrior te bezoeken (zie wedstrijdvraag in de enquête). De 90 volgende winnaars krijgen een bijzondere editie van het boek "Warriors of the Rainbow" (in het Engels).

- We brengen de winnaars persoonlijk op de hoogte vóór 21 oktober. Ze zullen dan ook alle details vernemen voor de organisatie van het bezoek.

Veel succes!

¹ Vergezeld van een persoon naar keuze.

² Het volledige wedstrijdreglement vind je op www.greenpeace.org/belgium/poll

© Dykstra & Partners

Het nieuwe vlaggenschip van Greenpeace

Na meer dan twintig jaar in dienst van Greenpeace voldoet de Rainbow Warrior II niet langer aan de strenge vereisten om over hele wereld actie te kunnen voeren in volle zee, van de ene kant van de planeet naar de andere. Maar het schip leeft voort: het werd geschonken aan Friendship, een humanitaire organisatie. Die zal onze Rainbow Warrior ombouwen tot een drijvend ziekenhuis in Bangladesh.

In 2009 ging de bouw van een opvolger van start. Vandaag is de Rainbow Warrior III klaar om de wereldzeeën te bevaren. Het zeilschip van 60 meter lang gebruikt de wind als voornaamste energiebron. Als de weersomstandigheden dat

vereisen, is er een diesel-elektrische motor om de boot voort te stuwten. De mast en de zeilen zijn ontworpen voor maximale snelheid, terwijl de vorm van de romp het brandstofverbruik laag houdt.

Schepen zijn nauw verbonden met de werking van Greenpeace: ze stellen ons in staat om naar plaatsen te gaan waar bijna niemand gaat, zoals de Noordpool, om er milieuschandalen aan te klagen. Naar aanleiding van zijn veertigste verjaardag rekent Greenpeace meer dan ooit op deze boot om hoop en verandering te brengen, overal in de wereld.

Steun ons met een testament of schenking

Indien u iets wilt doen en op duurzame wijze wilt getuigen van uw engagement voor het behoud van ons leefmilieu, steun Greenpeace dan met een testament of een schenking.

Meer weten:

Neem rechtstreeks contact op met Frederic Diependaele, verantwoordelijke testamenten en schenkingen. Tel.: 02.274.19.33

E-mail: frederic.diependaele@greenpeace.org

U kunt ook de onderstaande antwoordbon invullen.

U ontvangt dan gratis, vertrouwelijk en zonder enige verbintenis van uw kant onze brochure Testamenten en schenkingen.

ANTWOORDBON

☐ Ik wil graag de brochure 'Testamenten en schenkingen' ontvangen.

Naam :

Voornaam :

Straat :

Nr :

Bus :

Postnummer :

Gemeente :

Tel :

Geboortedatum :

Terugsturen aan:

Greenpeace, t.a.v. Frederic Diependaele, Haachtsessesteeuweg 159, 1030 Brussel

Samen naar Durban

Zaterdag 3 december organiseert de Klimaatscoalitie¹ een kleurrijke manifestatie voor het klimaat in de straten van Brussel.

Het is de bedoeling samen 10.000 km te wandelen, want dat is de afstand die ons scheidt van Durban. In deze Zuid-Afrikaanse stad vergaderen de Verenigde Naties van 28 november tot 9 december over de toekomst van het klimaat.

We rekenen op jullie massale aanwezigheid 3 december: na de tegenvallende resultaten van de vorige klimaatconferenties, is er meer dan ooit nood aan een rechtvaardig en ambitieus akkoord. Hoe meer mensen op straat komen om dit te eisen, hoe beter onze boodschap zal gehoord worden door de politici in Durban. Meer details over het precieze verloop van deze dag volgen. Kijk geregeld op www.coalitionclimat.be om er meer over te weten.

GRATIS INKOM

Greenpeace zal aanwezig zijn op het eerste Salon van het Testament in Brugge, op 25 oktober. Breng ons een bezoekje. Met deze bon heeft u alvast 1 gratis inkom voor het Salon.

U hebt geen kinderen...
Uw kind is gehandicapt...
U zou graag een goed doel opnemen in uw testament...

Op donderdag 20 oktober organiseert testament.be het allereerste Salon van het Testament in het Provinciaal Hof op de Markt te Brugge.

HET SALON VAN HET TESTAMENT

geeft een antwoord op al uw vragen

Knip deze bon uit en kom

GRATIS

naar Het Salon van het Testament in Brugge (één bon per persoon)

- lezingen door experts
- kosteloos, discreet en vrijblijvend eerste advies van notarissen en raadsheren
- kennismaking met meer dan 70 goede doelen

Toegangspreis: 5 euro.

¹ In België verenigt de Klimaatscoalitie meer dan 80 organisaties, waaronder Greenpeace, die samen een achterban van meer dan een miljoen leden hebben.

T-shirts van Greenpeace zijn terug

Jullie hebben er met zovelen om gevraagd, dat we moeilijk jullie oproep konden negeren.

Hier zijn onze nieuwe T-shirts. Je kan een keuze maken uit een reeks designs die in beperkt aantal beschikbaar zijn.

Hoe werkt het? Heel eenvoudig!

1. Surf naar www.greenpeace-shop.be en selecteer het model van jouw keuze.
2. Kies jouw maat (volwassen, man of vrouw), vul het leveringsadres in en betaal online (de T-shirts zijn beschikbaar tegen een prijs van 24,99 euro plus leveringskosten).
3. Je ontvangt jouw T-shirt binnen een termijn van maximaal drie weken.

EINDELIJK

De comeback van No Time to Waste

Na het succes van de T-shirt "No Time to Waste" in de jaren 1990, hebben we het design een opfrisbeurt gegeven: De T-shirts "No More Time to Waste" geven aan dat er geen tijd meer valt te verliezen: we vandaag in actie komen om de milieuproblemen op te lossen.

Bestel ze nu in zwart of wit.

Ontwerp zelf een T-shirt voor Greenpeace

Hoe worden de beelden voor de verschillende T-shirts gekozen? Dankzij onze sympathisanten met een zeker grafisch talent!

Op www.greenpeace-shop.be kan je een beeld voor een T-shirt indienen. Jouw T-shirt wordt dan tentoongesteld in onze webshop en het publiek kan ervoor stemmen. Zodra een T-shirt uitverkocht is, zullen wij het T-shirt verkopen dat de meeste stemmen heeft behaald. Waag dus je kans!

www.greenpeace-shop.be

dossier

Olierush op de Noordpool

Mogen we het noordpoolgebied openstellen voor de exploitatie van olie, enkel om onze oliehungere te stillen? De bovenkant van de aardbol valt reeds ten prooi aan de klimaatverandering, moet daar nog eens de aanwezigheid van oliemaatschappijen bijkomen? Geleidelijk aan krijgen ze meer voet aan de grond in dit witte paradijs. Het is hoog tijd om de deur definitief te sluiten voor hen.

GREENPEACE

2011.3
Herfst 2011

Hebzucht bedreigt biodiversiteit

Nooit gedacht dat het noordpoolgebied op een dag zoveel hebzucht zou opwekken. Deze regio wordt stilaan voor vele landen en hun oliemaatschappijen een soort eldorado. Dat zal in de toekomst verstrekken gevolgen hebben voor alle mensen en dieren.

Olie in de Noordpool?

- Volgens de Amerikaanse Geologische Dienst (USGS) bezit de Noordpool naar schatting 30 procent van de nog niet ontdekte gasvoorraden en 13 procent van de nog niet ontdekte olievoorraden in de wereld.
- Naar schatting 84 procent van de niet-ontdekte voorraden gas en olie in het noordpoolgebied liggen in zee. Zo'n 90 miljard vaten zouden technisch gesproken te ontginnen vallen.
- 90 miljard, aan het huidige verbruik wereldwijd is nauwelijks genoeg om drie jaar toe te komen.

De ijsbeer zal het harder te verduren krijgen met de komst van oliemaatschappijen in de Noordpool.

© Jiri Rezac / Greenpeace

Bij Noordpool denken we aan een gebied waar rust en vrede heerst. Een koude regio ook, bedekt met ijs en nagenoeg intact. De Noordpool is ook de top van onze aardbol, een uitgestrekte oceaan die voor driekwart bedekt is met permanent ijs of zee-ijs. De Noordpool omvat ook land, dat het grootste deel van het jaar bevroren is. Naast Groenland ligt dat bijvoorbeeld ook in Canada, Rusland, Alaska en IJsland.

Dit immens gebied telt bijna 4 miljoen inwoners, die hoofdzakelijk van de jacht en visvangst leven. Daartoe behoren ook de Inuit (Eskimo's), een inheemse bevolkingsgroep. Ze zitten hoofdzakelijk in Groenland, maar aangezien ze als nomaden leven, vind je hen ook terug in Siberië en Alaska.

Ijsbeer als icoon

We mogen niet vergeten dat het noordpoolgebied ook heel wat diersoorten telt, op het land maar zeker ook in het water en de lucht. De kenmerkende koude is relatief voor heel wat dieren die er zich prima voelen. Onder hen tal van zeevogels, zoals de dikbekzeekoet, aalscholver, drieteenmeeuw en koningseider. Er leven op de Noordpool ook unieke zeezoogdieren: Groenlandse walvissen, narwallen, witte dolfinen en walrussen. In de winter blazen baardrobber hier verzamelen, terwijl tussen mei en juni dwergvinvissen, bultruggen, gewone vinvissen en blauwe vinvissen arriveren uit het zuidelijk halfrond. Tot slot is de Noordpool ook de schuilplaats van de ijsbeer. Hij is een van de geduchtste jagers in het gebied en zijn jachtterrein strekt zich uit over het ganse pakij's en de polaire stukken land, gaande van Noorwegen of Siberië tot Groenland en Canada.

De Noordpool is dus een ongerept gebied aan het uiteinde van de wereld, dat wemelt van het leven. Maar voor hoe lang nog? Achter dit schijnbaar serene beeld gaat een andere, donkere realiteit schuil: het noordpoolgebied is een van de belangrijkste slachtoffers van de klimaatverandering. De opwarming van de aarde laat er zich veel sneller voelen dan elders. Het gevolg is dat het ijs smelt waardoor de regio toegankelijker wordt, vooral voor oliebedrijven.

Die laatsten hebben het oog laten vallen op de Noordpool. Immers, hun oliereserves slinken en het tumult in de traditionele olieproducerende landen "verplicht" de maatschappijen om elders op zoek te gaan naar het zwarte goud. Daarbij vinden ze de moed om onherbergzame plaatsen te verkennen die gisteren nog ontoegankelijk waren.

Oorlog in de maak

In plaats van het smelten van het poolijs als een noodsignaal te beschouwen in de strijd tegen de klimaatverandering,

ruiken de leiders van oliebedrijven een buitenkans om eindelijk tot bij het zwarte goud te geraken dat op grote diepte ligt opgeslagen. Het hoeft niet meer gezegd dat als de olie op een dag echt op grote schaal ontgonnen wordt, dat er bij de verbranding broeikasgassen zullen vrijkomen die op hun beurt de opwarming van de aarde en dus het smelten van het noordpoolijs nog zullen versnellen. Daardoor zal het nog gemakkelijker worden om de regio te ontginnen. Een vicieuze cirkel, met andere woorden.

Acht landen willen in verschillende mate beslag leggen op de het noordpoolgebied: Groenland, IJsland, de Faeröer, Rusland, de VS, Canada, Denemarken en Noorwegen.

Rusland tracht vandaag zijn soevereiniteit te laten gelden in ganse delen van het noordpoolgebied. De expeditie die het land enkele jaren geleden op touw zette om een vlag op de bodem van de Noordpool te planten, is sprekend. Uit vertrouwelijke informatie blijkt ook dat de Russische regering zeer nauw betrokken was bij dit zogenaamde privé-initiatief.

De Canadese leiders op hun beurt zitten verveeld met het feit dat de NAVO plant om militairen te sturen naar de Noordpool in een antwoord op wat men ervaart als Russische agressie. De Canadese premier Stephen Harper zou hebben verklaard dat de NAVO-aanwezigheid te veel gewicht geeft aan niet-Arctische landen in het gebied die "daar niets te zoeken hebben". Natuurlijk laat Canada het niet na om te verklaren dat de Noordpool altijd tot zijn territorium heeft behoord.

De VS tot slot proberen in de gunst van Groenland te vallen: ze vinden het nodig om de banden met het land aan te halen op een ogenblik dat andere staten steeds meer interesse tonen voor de natuurlijke rijkdom van het noordpoolgebied.

De strijd met als inzet de Noordpool belooft hard te worden, zeer hard.

"De Noordpool, een ongerept gebied dat wemelt van het leven... Hoe lang nog?"

Strijd om Baffinbaai is al begonnen

In mei 2011 deed Greenpeace enkele acties in het Arctische water om te verhinderen dat de multinational Cairn Energy er naar olie speurt. De Baffinbaai in het noordpoolgebied steekt oliemaatschappijen de ogen uit. Voor Cairn Energy volstaat het niet langer om te lonken naar het gebied. Het bedrijf is er al aanwezig om prospecties uit te voeren.

De Baffinbaai ligt tussen Groenland en Canada. Ze is uitsluitend bevaarbaar in de zomer. De rest van het jaar ligt er een dikke laag pakij. In deze baai voert de Britse oliemaatschappij Cairn Energy momenteel proefboringen naar olie uit. Het bedrijf kreeg groen licht om prospectie uit te voeren in een gebied van bijna 80.000 km². Ze maakt hier vier boorputten op een diepte gaande van 300 tot 1500 meter, deze laatste diepte is vergelijkbaar met de operaties van het boorplatform Deepwater Horizon in de Golf van Mexico.

Het is een enorme uitdaging voor een bedrijf dat niet de gewoonte heeft om risicovolle boringen uit te voeren.

Cairn was in het verleden hoofdzakelijk actief op land, vooral in Zuid-Azië, waar de technische uitdagingen minder groot zijn. Het was al in de Baffinbaai aanwezig in 2010, maar moest onverrichter zake terugkeren. In 2011 keerde het hier terug. Als de proefboringen een succes zijn, zou dat het startsein kunnen geven voor een ware olierush in de Noordpool. Een goede reden dus om de operaties te dwarsbomen.

Acties tegen Cairn

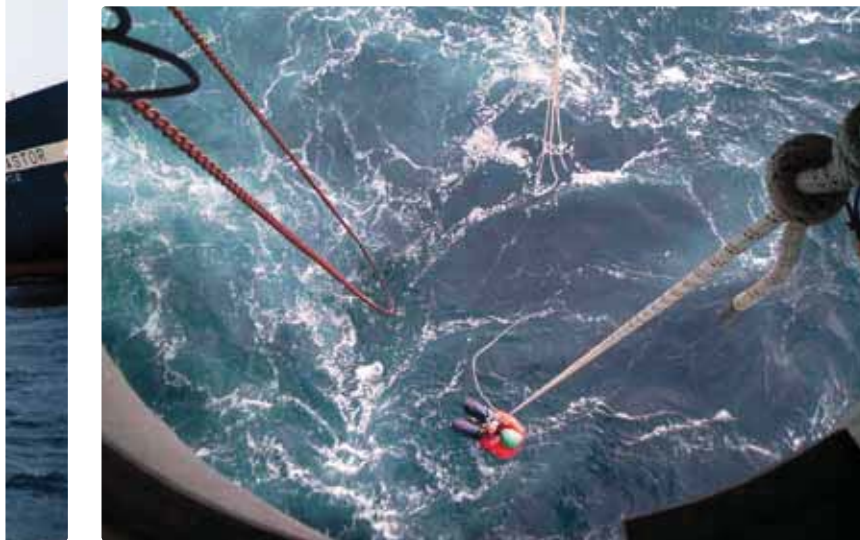
Mei 2011. Ondanks de barre weersomstandigheden in het noordpoolgebied gingen twee actievoerders van Greenpeace aan boord van het booreiland de Leiv Eriksson van Cairn Energy. Ze installeerden zich in een overlevingstent die vasthing aan het platform, op 25 meter boven het ijskoude water. Ze hadden voldoende proviand om het er tien dagen uit te houden. Hun doel? De boringen vertragen, al was het maar voor een korte tijd. Als ze erin zouden slagen, kan Cairn Energy moeilijk op tijd klaar geraken voor de zee opnieuw dichtvriest tegen oktober. De prospectie moet dan minstens een jaar worden gestaakt.

Na een honderdtal uren heeft de Deense marine een einde gemaakt aan de actie. Maar dat maakte weinig verschil. De Esperanza, een van de Greenpeaceschepen, was snel ter plaatse. Er volgde een tweede bezetting: aan boord van vijf zodiacs konden 18 activisten de Deense marine omzeilen en koers zetten naar het boorplatform. Ze wilden opnieuw de operaties van Cairn vertragen, maar eisten ook om het noodplan van Cairn te zien, om te weten hoe de maatschappij met een eventuele olieramp zou omgaan. Dat plan houdt het Britse bedrijf angstvallig achter. Dat hoeft niet te verbazen, want in zo'n barre omgeving als de Noordpool kan men onmogelijk het hoofd bieden aan een ramp zoals met de Deepwater Horizon in de Golf van Mexico vorig jaar.

Cairn Energy beweert dat elke verloren dag door acties van Greenpeace het bedrijf 2,8 miljoen euro kost en heeft Greenpeace aangeklaagd. Het eist een boete van 2 miljoen euro elke keer Greenpeace aan boord gaat van het omstreden boorplatform.

Na enkele dagen discussiëren heeft een rechter de eis van Cairn

“Op heden bestaat er geen enkele methode om de olie te recupereren in de Noordpool als zich een lek voordoet.”

Mei 2011: Greenpeace voert een aantal acties in het Arctische water om te verhinderen dat Cairn Energy zijn olieprospectie voortzet.

ontvankelijk verklaard, hoewel hij de draagwijdte sterk heeft beperkt. Hij heeft ook benadrukt dat “de vrees van het publiek voor de risico’s van dergelijke boringen gegrond is” en dat de campagne van Greenpeace “de aandacht op deze risico’s bij het brede publiek heeft gevestigd”.

Noodplan voor olieramp

De rechter vroeg het bedrijf waarom het zijn noodplan, met alle details over de maatregelen in geval van een olieramp, niet bekendmaakt zoals Greenpeace had geëist. De advocaat van de oliemaatschappij antwoordde geen idee te hebben: ongetwijfeld staan de Groenlandse autoriteiten en wetgeving de publicatie van dit document niet toe, klonk het. Bij navraag bij juridische experts blijkt dat niets in de Groenlandse wetgeving zo’n verbod rechtvaardigt.

Uiteindelijk hebben de Groenlandse autoriteiten zelf het plan van Cairn Energy publiek gemaakt. Uit grondige analyse door Greenpeace en een mariene bioloog blijkt dat het noodplan geenszins beantwoordt aan de realiteit van een olielek.

Cairn Energy... en andere gretige spelers

In 2011 zal Cairn Energy het enige bedrijf zijn dat een reeks zeeboringen doet in Groenland. De regio is nochtans al jaren begeerd en twee bedrijven hebben er reeds offshore boringen uitgevoerd in het verleden, zonder voldoende interessante voorraden te vinden. Vandaag hebben naast Cairn nog andere oliebonzen concessies in de Baffinbaai op zak: Exxon, Chevron, Statoil, Shell, GDF-Suez en het Amerikaanse ConocoPhillips. Hoewel ze voorlopig nog afwachten, kunnen ze hun verwoestende activiteiten in de komende jaren opstarten.

In Alaska richten de activiteiten zich vooral op het land, gezien het enorme potentieel van de regio. Toch bezit BP vandaag twee installaties op kunstmatige eilanden op enkele kilometers van de kust van Alaska. BP maar ook Shell willen hun offshore boringen opdrijven, maar nieuwe operaties zijn er niet gepland in de nabije toekomst. Na de olieramp in de Golf van Mexico heeft BP zijn projecten in de koelkast gestopt tot “na 2013”. Shell van zijn kant heeft bijna alle nodige toelatingen op zoek om te starten met boren. Behoorlijk straf als je weet dat dit bedrijf nog afgelopen zomer een olieramp heeft veroorzaakt in de Noordzee voor de Schotse kust.

In Siberië net als in Alaska zijn de boringen vooral gericht op het land. De enkele ontwikkelingen offshore blijven beperkt tot het uiterste oosten van Rusland. In augustus 2011 bundelde Exxon Mobil zijn krachten met het Russische bedrijf Rosneft om samen de olie in de Karazee te ontginnen. Op hetzelfde moment heeft een andere Russische maatschappij, Gazprom, zijn eerste boorplatform gestuurd. Ook hier is geen enkel noodplan voorzien...

Een belangrijk kenmerk van Greenpeace is dat we verslag uitbrengen van milieuschandalen. Daarom zijn we met het schip Esperanza naar de Noordpool gesneld.

Waarom geen nieuwe olieboringen?

Olie oppompen uit grote diepte is een waanzinnig plan voor het milieu. Daar komt nog eens het risico bij van een olieramp. Hoe valt een lek te dichten in de barre omstandigheden van het noordpoolgebied? Daarenboven kunnen we het gerust zonder deze olie stellen.

Bij iedereen zit de olieramp van BP in de Golf van Mexico ongetwijfeld nog vers in het geheugen. Greenpeace ging vorig jaar onmiddellijk na de ramp ter plaatse en bleef daar enkele maanden om de schade op te meten. Een jaar later lijkt de situatie onder controle. Maar in werkelijkheid blijft de olie uit de grootste olieramp in de Amerikaanse geschiedenis de oceaan vervuilen en de fauna bedreigen.

Kortom, oliemaatschappijen zijn niet gewapend tegen een olielek. Niet in de Golf van Mexico, en nog minder aan de Noordpool. Het grootste deel van het jaar is alles bevroren in het noordpoolgebied. Alle operaties moeten er plaats vinden in enkele maanden tijd, grofweg van mei tot oktober. Dat betekent niet alleen het boren naar en

oppompen van petroleum, maar ook de opkuis van een olieramp als die zich zou voordoen.

De temperaturen onder het vriespunt, extreme klimatologische omstandigheden en het feit dat het gebied geografisch gesproken erg afgelegen ligt, zijn ernstige belemmeringen om de vervuiling te bestrijden. Want eenmaal de zee dichtvriest, hoe geraken de hulpdiensten nog in de getroffen zone? De boten die de olie "recupereren" kunnen weinig uitvoeren als er ijs ligt dat hen belemmert om de olievlekken te bereiken. En als de zee is dichtgevroren, hoe kan er nog een noodput worden gebouwd om de druk weg te nemen en het lek gemakkelijker te dichten? Zonder noodput kan de olie nog gemakkelijk twee jaar lang in zee stromen.

Algemeen duurt het veel langer voor olie om op te lossen in koude waters nabij het vriespunt dan in warmer water waarin microben veel actiever zijn. Bovendien betekenen olievlekken in de Arctische wateren ook de vergiftiging van een uniek marien ecosysteem.

Zoals eerder aangehaald is er heel wat leven op de Noordpool. Een leven dat ook de tol dreigt te betalen van alle operaties om olie te ontginnen. Aangezien petroleum hier lang aanwezig blijft in het onderwaterleven, dreigt hij ook de organismen aan te tasten.

Impact op fauna

Een olieramp in de Noordelijke IJszee zou een oncontroleerbare kettingreactie veroorzaken. Diersoorten die op het vasteland leven, zoals de ijsbeer, hangen voor hun voedsel sterk af van soorten die aan de kust leven. Die voeden zich op hun beurt met prooien die zouden blootstaan aan olie, waardoor ze een aanzienlijke hoeveelheid giftige stoffen binnenkrijgen. Op die manier "verspreidt" een olieramp zich tot op het vasteland.

Dat is niet alles. Ook zeevogels zijn enorm kwetsbaar. De olie kan de thermische eigenschappen van hun veren aantasten. Daarnaast zou een olieramp een kruis maken over de visbestanden, wat een zware slag betekent voor de visserij. We halen 80

Heeft Groenland baat bij de olie-ontginning?

De Groenlandse wateren openstellen voor multinationale oliebedrijven zal het land niet per se economisch onafhankelijk maken. Zelfs als Cairn Energy olie vindt in de Baffinbaai, is er waarschijnlijk nog meer dan twintig jaar nodig om de productie voor commerciële doeleinden op te starten. In al die tijd zou de visserij in Groenland zwaar op de proef worden gesteld door booroperaties die schadelijke chemische stoffen in het water brengen. Dat geldt vooral voor de Baffinbaai, een van de belangrijkste viszones van het land.

De onafhankelijkheid van Groenland mag niet ten koste gaan van het milieu en hoeft niet te gebeuren door de exploitatie van olie. Er zijn economische alternatieven die meer zekerheid bieden, zoals het toerisme en de duurzame visvangst. De ontwikkeling van Groenland moet de inwoners ten goede komen, niet de mondiale petroleumindustrie.

procent van onze vis uit drie regio's waar de oliemaatschappijen hun oog op hebben laten vallen: Groenland, de Noorse Zee en de Barentszee.

Tot slot zouden de gevolgen van een olieramp nog veel groter kunnen zijn in de zomermaanden, door de seizoensgebonden migratie van soorten als de blauwe vinvis of de zalm, en de voortplanting van trekvogels die halt houden in het noordpoolgebied.

Zijn Cairn Energy en de bedrijven die zullen volgen in zijn zog zich bewust van de risico's die ze nemen en waaraan ze anderen blootstellen? Cairn Energy heeft toegegeven dat de Noordpool extreme uitdagingen inhoudt, en dat de logistiek complex is. En wat zal er gebeuren wanneer er meer oliemaatschappijen aanwezig zullen zijn? Volgens schattingen van het Amerikaanse agentschap Minerals Management Service hebben de concessies in de Noordelijke IJszee of in de buurt van Alaska een kans op de vijf om aan de basis van een grote olieramp te liggen tijdens hun exploitatie.

Nodeloze olie oppompen

Waarom zoveel risico's nemen als we weten dat we niet meer dan 60 procent van de bekende voorraden mogen ontginnen om te verhinderen dat het

“Toen Cairn Energy in 2010 in het noordpoolgebied actief was, had het 14 boten klaar staan om een eventuele olieramp te bestrijden. Na de olieramp in de Golf van Mexico charterde BP meer dan 6500 boten.”

klimaat onomkeerbaar ontspoort? Als we uitgaan van de hypothese dat een vat olie na raffinage en verbranding 300 kg CO₂ veroorzaakt, kunnen de ontginbare offshore voorraden in het noordpoolgebied verantwoordelijk zijn voor 27 miljard ton CO₂ – een hoeveelheid die te vergelijken valt met wat alle landen samen jaarlijks uitstoten.

Er bestaan alternatieven

Vandaag staan we op een kruispunt. Er moeten beslissingen worden genomen over de manier waarop we energie zullen produceren en gebruiken in de komende decennia. Voor de 21ste eeuw moeten we afstappen van de platgetreden paden en in eerste instantie een aanzienlijke inspanning eisen van de Europese transportsector, die op heden 60 procent

van de olie consumeert. Als er strenge normen voor voertuigen worden ingevoerd op het vlak van CO₂-uitstoot, kan het oliegebruik in Europa met 8 procent afnemen in 2030; waardoor het onnodig wordt om de olie in het noordpoolgebied boven te halen.

We kunnen zelfs nog verder gaan en afstappen van petroleum en andere fossiele brandstoffen tegen 2050, zonder daarvoor terug te vallen op kernenergie. Daarvoor moeten we wel

zwaar investeren in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie, en dat vereist een goede dosis politieke wil en steun van de industrie.

Caroline Veter

Bronnen

- Cairn Energy: Cowboy drilling in the High Arctic, Briefing, Greenpeace International, april 2011.
- Risks and potential impacts of oil exploitation in the Arctic, Briefing, Greenpeace International, april 2011.

Wat kan jij doen?

Laat de auto wat vaker staan. En als het toch moet, kies voor een zuinige wagen met lage CO₂-uitstoot. Meer info op www.topten.be

The Greenpeace logo is displayed in white, bold, sans-serif capital letters on a green rectangular background. The background of the entire page is a photograph of a snowy mountain range under a blue sky with light clouds, with a small boat visible on the water in the foreground.

GREENPEACE

Steun ons! **IBAN** BE03 0011 3807 0684 - **BIC** GEBABEBB

Greenpeace Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel – tel: 02 274.02.00

www.greenpeace.be